

Suriye,
Bizim yanı başımızda olan komşu ülkemiz...
Mimarlar olarak oradaydık 2007 yılında...
Suriye'nin kültürel mirasını ve insanlarını tanıdık...
Oradaki küçücük bir çocuğun burnunun kanaması,
Halep Kalesi'ndeki bir taşın yıkılması
Bizim içimizi acıtıyor...
1 Eylül Dünya Barış Günü'nde
tüm dünyada herkese barış içinde yaşama ortamının sağlanmasını
Barışın sağlanmasını diliyoruz."

tmmob
mimarlar
odası

ANKARA ŞUBESİ
BÜLTEN

100
Eylül 2012

100

tmmob
mimarlar
odası

ANKARA ŞUBESİ
BÜLTEN

100
Eylül 2012

Suriye,
Bizim yanı başımızda olan komşu ülkemiz...
Mimarlar olarak oradaydık 2007 yılında...
Suriye'nin kültürel mirasını ve insanlarını tanıdık...
Oradaki küçük bir çocuğun burnunun kanaması,
Halep Kalesi'ndeki bir taşın yıkılması
Bizim içimizi acıtıyor...
1 Eylül Dünya Barış Günü'nde
Tüm dünyada herkese barış içinde yaşama ortamının sağlanmasını
Barışın sağlanmasını diliyoruz."

1000

Suriye,
Bizim yanı başımızda olan komşu ülkemiz...
Mimarlar olarak oradaydık 2007 yılında...
Suriye'nin kültürel mirasını ve insanlarını tanıdık...
Oradaki küçücük bir çocuğun burnunun kanaması,
Halep Kalesi'ndeki bir taşın yıkılması
Bizim içimizi acıtıyor...
1 Eylül Dünya Barış Günü'nde
tüm dünyada herkese barış içinde yaşama ortamının sağlanmasını
barışın sağlanmasını diliyoruz."

100

Suriye,
Bizim yanı başımızda olan komşu ülkemiz...
Mimarlar olarak oradaydık 2007 yılında...
Suriye'nin kültürel mirasını ve insanlarını tanıdık...
Oradaki küçücük bir çocuğun burnunun kanaması,
Halep Kalesi'ndeki bir taşın yıkılması
Bizim içimizi acıtıyor...
1 Eylül Dünya Barış Günü'nde
tüm dünyada herkese barış içinde yaşama ortamının sağlanmasını
Barışın sağlanmasını diliyoruz."

tmmob
mimarlar
odası

ANKARA ŞUBESİ
BÜLTEN

100
Eylül 2012

100

bülten'in 100 sayısında emeği geçenler

ali özer
ali h. alptekin
ali tolga özden
alper kangal
ali hakkın
alper sanlı hosanlı
altuğ demirel
arif şentek
asena özen
aslı özbay
ayhan çelik
ayşe ergül
bahriye ökten
berrak erdal
bülent batuman
çağatay emre doğan
deniz aygün
duygu tekin
ebabekir özmert
ebru aksoy
ece yoltay
emel akın
emel kefeli
emrah köşkeroğlu
erdal altun
esin soydemir
ethem torunoğlu
fadime yılmaz
fatma cebeci
fatih söyler
gölkem demirok
gülnur özdağlar güvenç
harman şaner çakmak
hatice erbay
h. ali ulusoy
h. ayşen bayazıt
isben önen
kadri atabaş
kemal nalbant
levent şentürk
mehmet saner

mehmet ali özgün
meltem al
metin aygün
m. onur yılmaz
m. müge cengizkan
mustafa önge
muteber osmanpaşaoğlu
mürüvvet ceylan
namık erkal
nimet özgönül
nuray bayraktar
nurcihan d. kadioğlu
tezcan karakuş candan
orçun köken
ö. bülent çubukçu
ömer burak polat
özdal kutlu
özge göncü
özge şahin
özgecan canarlan
özlem dengiz uğur
özlem taşkın
pelin özgümüş
pınar aykaç
rabia ç. çavdar
saadet sönmez
seçil binboğa
selma sökmen
semiha duman
sermin çakıcı
serpil özaloğlu
sıla karataş
songül düzgün
songül üzgün
tonguç akış
yalçın gürel
y. yeşim uysal
zeynep ömür yılmaz
zuhal saydar
zübeyde turan

100

Merhaba,

Yaz aylarını geride bırakıp sonbaharı karşıladığımız bugünlerde Şube bültenimizin 100. sayısını sizlerle paylaşmanın heyecanını yaşıyoruz. Ancak Bülten içeriğinde görüleceği üzere, ülkemizin, kentimizin ve mimarlık ortamımızın gündemine baktığımızda, yaşadığımız bu heyecanla birlikte oldukça yoğun ve hepimizi doğrudan etkileyen olayları birlikte yaşıyoruz. Bir taraftan AKP iktidarının yönetememe zaafına düştüğü uluslararası süreçte kapı komşumuz Suriye ile savaşa ramak kalan görüntüler söz konusu. Hükümet, bu ülke ile ilişkilerimizi önümüzdeki dönem için de zora sokan bir tutumla iç savaşa müdahil olurken diğer taraftan ülkenin güneydoğusunda kırdan kentlere dayanan ve giderek şiddetlenen savaş ortamının hepimizi üzüntüye boğan sonuçlarını endişe ile izliyoruz.

Şube gündemimizde, yine ülke tarihine acılarla damga vurmuş bir konu var. 12 Eylül askerî darbesinin 32. yıldönümünde, bu karanlık dönemin sembol mekânlarından olan Mamak Askerî Cezaevi'ni ele alıyoruz. Ülke siyasi tarihinin en önemli eza mekânlarından olan Cezaevi'ni, Kent Düşleri Proje Fikir yarışmalarının 7.si çerçevesinde değerlendirmeyi amaçlıyoruz. "Mamak Cezaevi Değerlendirme Projesi" kapsamında, bu cezaevinde acılar çekmiş dostlarımızın ve duyarlı tüm sivil toplum kuruluşlarının da desteğiyle, yarışmayı hem mimarlık öğrencilerinin hem de üyelerimizin katılımına açarak, 12 Eylül faşist darbesi ile gerçek bir hesaplaşma için toplumsal ve mekânsal bağlamı, mesleğimizin içinden geliştirmeyi hedefliyoruz.

Önümüzdeki günlerde, her yıl kutladığımız 1 Ekim Dünya Mimarlık günü ile başlayan ve 13 Ekim tarihinde Ankara'nın Başkent ilan edildiği güne kadar süren Mimarlık haftası etkinliklerinde kentimizin en önemli mekânlarında sizlere birlikte olacağız. Ankara'nın Geleceğini Tasarlamak temasıyla yola çıktığımız etkinlikler çerçevesinde özellikle Cumhuriyet Döneminin doğal, tarihi ve kültürel değerlerinin başında sayabileceğimiz Atatürk Orman Çitliği önemli bir odak olacak. Çiftliği 1. Derece Doğal Sit derecesinin 3. dereceye düşürülmesi ve bununla yetinilmeyip,

Bakanlar Kurulu kararı ile kentsel dönüşüm alanı ilan edilerek yapılaşmaya açılması karşısında, bu alanda yapacağımız etkinliklerle kentlilerin duyarlılıklarını ortaya çıkarmayı ve konuyu ülke gündemine taşımayı hedefliyoruz. Bunların yanında, AOÇ için verdiğimiz mücadeleyi uluslararası boyuta taşıma girişimlerimiz de sürmekte.

Yoğun kent gündemi içerisinde, geçtiğimiz günlerde öne çıkan Büyükşehir Belediye Başkanı'nın ortaya attığı teleferik projesi konusunda da önemli gelişmeler yaşandı. Şubemiz, başta Belediye Meclisi kararının Belediye Başkanının açıklaması sonrasında geldiği, anti-demokratik ve Belediye Meclisi'ni hiçe sayan yöntemlerle üretilen ve kent merkezine 5 adet teleferik hattı öneren proje olmak üzere, ODTÜ kampüsü içinden yol geçirilmesi ve Afet Yasası aracılığıyla yeniden yoğunlaşan kentsel dönüşüm projeleri konularında hazırladığı bilimsel raporlar ile Başbakanlığı, ilgili Bakanlıkları ve ilgili tüm kesimleri, Belediye Başkanının bilim dışı ve kamu kaynaklarını zarara uğratan girişimleri konusunda bilgilendirmiş ve önemli kazanımlar sağlamayı başarmıştır.

Yerel seçim sürecinin yaklaşması ile birlikte yoğunlaşacağı görünen ve kentimize zarar verecek bu tarz projelere karşı mesleki birikimlerimiz ve akademik-bilimsel veriler ışığında, uzman dostlarımızla birlikte mücadeleyi sürdürmeyi bir görev biliyoruz.

Ülkemizin ve kentimizin içinden geçtiği bu süreçte, aydın düşünceli, duyarlı meslek insanları olarak hepimize önemli görev ve sorumluluklar düşüyor. Bu süreci aşmanın yolu, barışa olan inancımızla umudu büyütmek, mesleğimizin bize kazandırdığı duyarlılıklarımıza sahip çıkarak dayanışmamızı artırmaktan geçiyor.

Savaşların son bulduğu, Barışın hâkim olduğu aydınlık yarınlar umuduyla...

TMMOB Mimarlar Odası Ankara Şubesi 42. Dönem Yönetim Kurulu

TMMOB Mimarlar Odası Ankara Şubesi Adına Sahibi ve Yazı İşleri Müdürü
Ali Hakkan

Yayın Kurulu

Ali H. Alptekin
Meltem Al
Bülent Batuman
Seçil Binboğa
Mürüvvet Ceylan
Gökrem Demirok
Semiha Dugan
Berrak Erdal
Özge Göncü

Sıla Karataş
Emel Kefeli
Orçun Köken
Muteber Osmanpaşaoğlu
Bahriye Öktem
Ali Tolga Özden
Asena Özen
Ömer Burak Polat
Arif Şentek

Duygu Tekin
Ethem Torunoğlu
Özlem Dengiz Uğur
Y. Yeşim Uysal
Fadime Yılmaz
Ece Yoltay

tmmob
mimarlar
odası

ANKARA ŞUBESİ
BÜLTEN

Yayına Hazırlayan
Pelin Özgümüş

Grafik Tasarım* ve Kapak Tasarımı
Ömer Burak Polat

*Tasarımhanne firmasının Ağustos 2010'daki çalışması baz alınarak yapılmıştır.

TMMOB Mimarlar Odası Ankara Şubesi Bülteni ayda bir yayımlanmaktadır. 7500 adet basılmıştır. Üyelere ve mimarlık öğrencilerine ücretsiz dağıtılır. Burada yer alan yazıların içeriğinin sorumluluğu yazarına aittir. Kaynak gösterilmek koşulu ile alıntı yapılabilir.

Baskı Tarihi: Eylül 2012
Konur Sokak No: 4/3 Kızılay, ANKARA
T: 312 417 86 65 F: 312 417 18 04
e-posta: info@mimarlarodasiankara.org
www.mimarlarodasiankara.org

Baskı: Desen Ofset A. Ş.,
Birlik Mah. 448 Cad. 476 Sk. No:2 Çankaya/Ankara
T: 0312 496 43 43 (pbx)
F: 0312 496 43 47

100
Eylül 2012

İÇİNDEKİLER

100

özel bölüm

- 04** 2002'den Sonra: Neoliberalizmin Ankara'sında Kentsel Politika ve Mimarlar Odası Ankara Şubesi-Bülent Batuman
- 10** Mimarlar, Örgütsel İletişim ve Süreli Yayınlar-Arif Şentek
- 14** Kesintisiz Gönüllülük "Çocuk ve Mimarlık"-Tezcan Karakuş Candan
- 16** Belleğimizde Ne Kaldı?-Y. Yeşim Uysal

kent ve ülke gündemi

- 19** Şube Gözünden Kent Gündemi

- 23** Projefikir-7 Mamak Askerî Cezaevi

basın açıklamaları

- 24** Suriye'ye Emperyalist Müdahaleye Hayır! Yaşasın Ortadoğu Halklarının Kardeşliği!-DİSK-KESK-TMMOB-TTB
- 24** TMMOB Öğrenci Evi ve Sosyal Tesisi" Üzerine TMMOB Örgütlülüğüne- TMMOB
- 25** Şimdi Savaş Karşıtlarının Sesini Birleştirme Zamanıdır-DİSK-KESK-TMMOB-TTB
- 25** Önemli Duyuru: İstanbul Çamlıca Camii Mimari Proje Yarışması Hakkında-TMMOB Mimarlar Odası Genel Merkezi
- 27** İktidarın "Rant ve Yağma Politikaları" Derhal Durdurulmalıdır!-TMMOB Mimarlar Odası Genel Merkezi

şubemizden

- 29** Arka Bahçede Yaz Akşamları-III
- 29** Çocuk ve Mimarlık "Okumuş İnsan Halkın Yanındandır" Okulumu Düşlüyorum Atölyesi
- 30** Çocuk ve Mimarlık Yaz Okulu " Semtin Sesi-Mamak'ın Sesi"
- 32** Çocuk ve Mimarlık Doğu Bayazıt Ekoloji Atölyesi
- 33** Mamak Askerî Cezaevi Zihinsel Harita Atölyesi

- 34** Meslek Yılına Saygı Doğrudan Katılım Yarışması Duyurusu

bilinmeyen ankara

- 35** Kentsel Bellekte İz Sürmek: " Bilinmeyen Ankara" Yazılarına Dair-Nuray Bayraktar

- 38** Mimarlık Haftası

ankara'da sivil mimari bellek

- 40** Lemi Varnalı ve İş Bankası Evler-Dr. Umut Şumnu

kitap yorum

- 44** ÇATALHÖYÜK Leoparın Yurdu
- 44** Ulucanlar Büyük Yüzleşme

proje uygulama

- 45** Devam Eden Tasarım Yarışmaları
- 46** MİMARLIK Dergisi 50 Yaşında! Derginin 50. Yılına Özel Bir Kapak Tasarım Yarışması Düzenleniyor

mesleki denetim

- 47** 01.06.2012-30.08.2012 Tarihleri Arası Mesleki Denetim Verileri

gelir-gider tablosu

- 48** 01.06.2012/31.07.2012 Arası Gelir-Gider Durumu

Lemi Varnalı ve İş Bankası Evleri¹

Dr. Umut Şumnu

Ece Ayhan *Çok Eski Adıyladır* adlı kitabındaki *Sivil* adlı şiirinde “denize sivil girmekten” bahseder ve sivil kelimesini çıplakla eşleştirir (1982:17).² Benzer bir durum Ayhan’ın *Şiirin Bir Altın Çağı* adlı kitabında da karşımıza çıkar: “Akınca bizi yıldırarak denize sivil girmekten vazgeçirecek

bir polis memuru bir gün bizim giysilerimizi kapmış ve Dolmabahçe Saat Kulesi’ne dek götürmüştü” (1993:246).³ Ayhan metninde bu kez ‘çıplaklığa’ ek olarak ‘korumasızlığa’ da vurgu yapar.

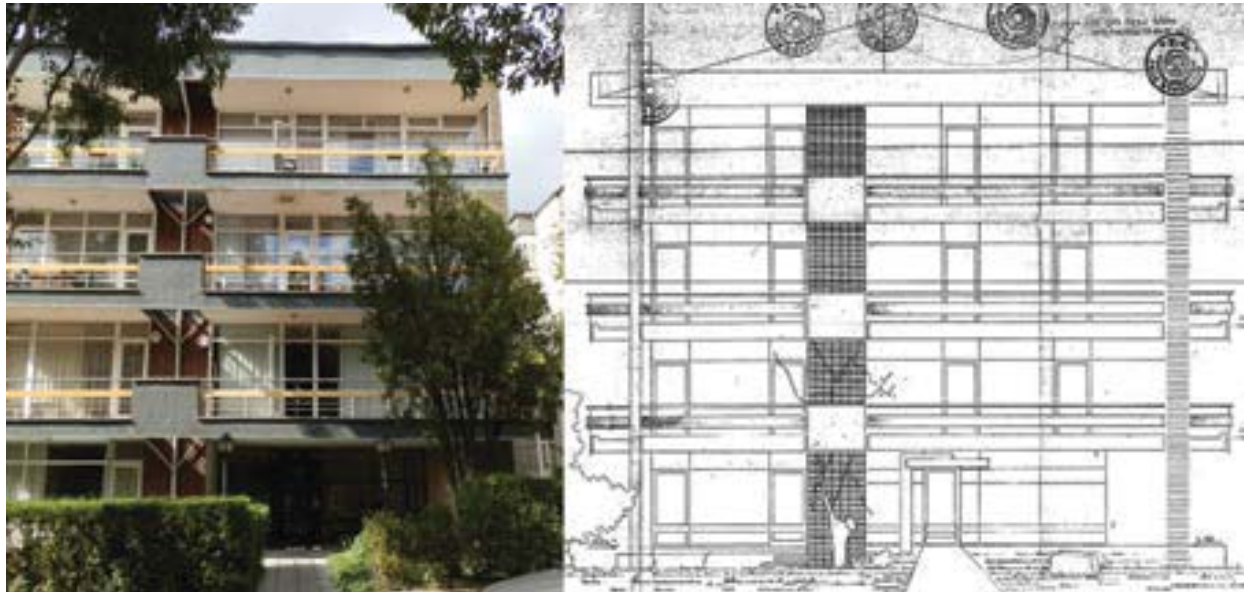
Ece Ayhan’ın metinlerinden ve bu metinlerde sivil kelimesinin konumlandırılışından yola çıkarak, mimarlık tarihi içinde sivil mimarlığın da çıplaklığından ve korumasızlığından söz edilebilir. Sivil mimarlık, istisnai durumlar dışında, tarihin iktidarının dışında kalır/bırakılır. Egemen anlatı çoğunlukla kamu yapıları ve mekânları üzerinden dillendirilir. Ancak kimi ‘olağanüstü hallerde’, istisnanın kim olduğuna karar veren iktidar,⁴ sivil olanı egemen-anlatı içine alır; onu bir anlamda ‘giydirecek’, çıplaklığına ve korumasızlığına son verir.⁵

Sivil mimarlık gibi, sivil yapıların mimarları da çoğunlukla çıplak ve korumasızlardır. Söylemin

aynı şekilde tekrarını garanti altına almak için, egemen anlatı çoğunlukla aynı mimarları gündeme getirir. Geri kalanlar, onları anlatacak, onlara bir anlamda ‘giysilerini geri verecek’ biri çıkıncaya kadar, bütün görünürlüklerine rağmen saklı kalırlar.

Bu bağlamda, Çankaya Güzeltepe Mahallesi’nde (çoğunluğu Ahmet Mithat Efendi Sokak’ta) yer alan, aynı tipte tasarlanmış, bahçelerle birbirlerine bağlı, her biri 5 katlı (1 bodrum, 1 zemin, 3 kat) toplam 8 apartman yapısından oluşan İş Bankası Evleri, ve bu yapıların mimarı olan Lemi Varnalı, mimarlık tarih-yazımının dışında kalan/bırakılan örnekler olarak sunulabilir.

1956 yılında İstanbul Teknik Üniversitesi’nden mezun olan Lemi Varnalı (oda sicil no:1054), uzun yıllar Türkiye İş Bankası A.Ş. İnşaat ve Emlak Müdürlüğü’nde müdür muavini olarak görev yaptı. Ve, görev aldığı süre boyunca, İş Bankası Evlerine ek olarak, İş Bankası A.Ş. Bilgisayar Merkezi (Eskişehir yolu, Ankara), İş Bankası A.Ş. Genel Müdürlük Kabataş Hizmet Binası (İstanbul) gibi önemli yapılar tasarladı. 1965 yılında tasarlanan Kabataş Hizmet Binası’yla ilgili aynı yıl *Arkitekt* dergisinde yayınlanan makalede yapının hem mimari hem de mobilya-dekorasyon projelerini çizen Lemi Varnalı yapının mevcut karkasının korunma gerekliliğinden dolayı, plan

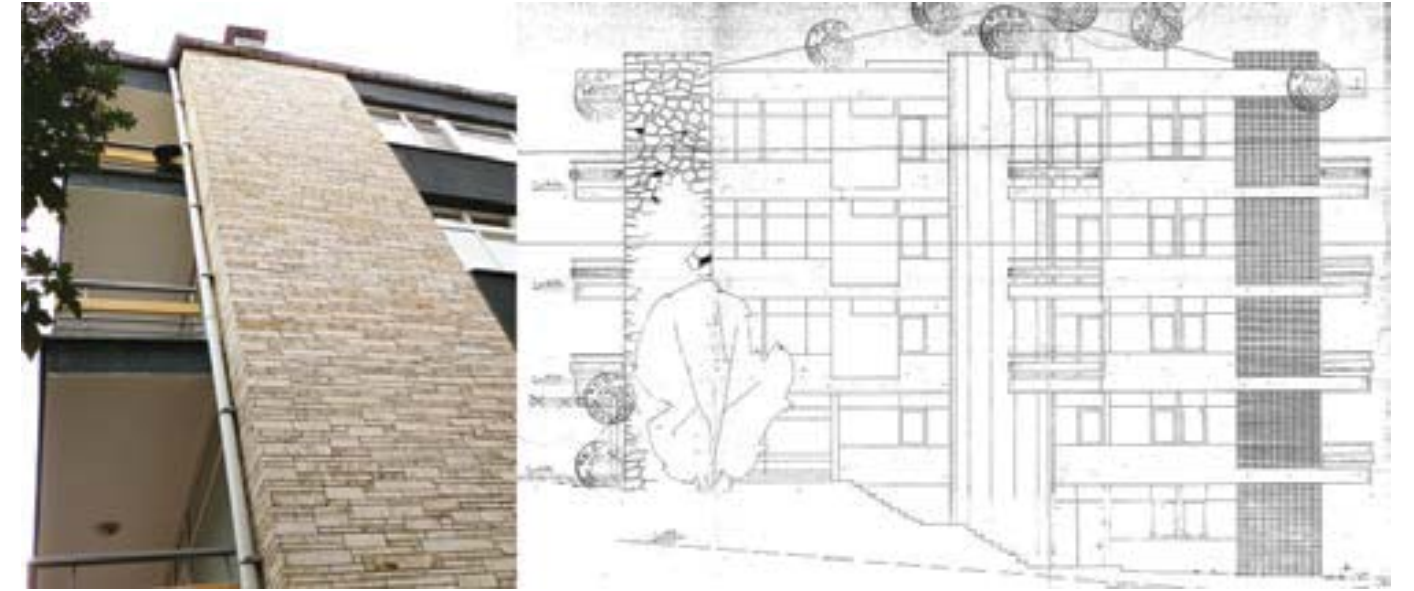

Resim 1 İş Bankası evleri ön cephe görünüşü

organizasyonunda daha plâstik çözümler bulunamadığını fakat çok kaba sayılabilecek karkasın örtülebilmesi için harici ve dahili bir takım oyunların yapıldığından söz eder.⁶

1964 yılında, Kabataş Hizmet Binası’ndan yaklaşık 1 yıl önce, tasarlanan İş Bankası Evleri’ne bakarken de hem dışarıdan hem de içeriden bir bakış gereklidir. Aslında İş Bankası Evleri, İş Bankası’nın 1951 İkramiye Planıyla başlattığı ve İhap Hulusi Görey’in tasarladığı posterle halka duyurusunu yaptığı “ikramiye evleri” sürecinin bir parçası ve devamı olarak görülebilir.⁷ Bu bakımdan, İş Bankası Evlerinin dışarıdan görünüşünün son derece mütevazî, ekonomik ve sade olarak tasarlanmış olması

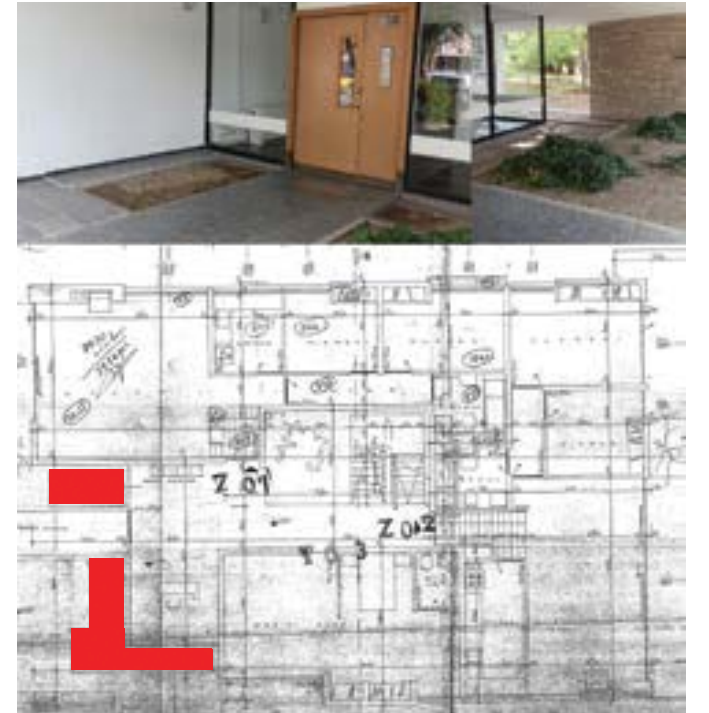
Resim 2
İhap Hulusi
tarafından
tasarlanan
posterler

Resim 3 Yan cephedeki taş-kaplı şömine duvarı

şaşırtıcı değildir. Sokaktan kopan çekme mesafesiyle yapılar önünde geniş bahçeler oluştururlar ve dışarıdan bakışı/algılanışı kolaylaştırırlar. Dışarıdan bakıldığında ilk göze çarpan özellikleri arasında yapıldığı dönemin temsili sayılabilecek geniş pencere açıklıkları, geniş balkonları, yatay uzayan balkonlarına paralel bir çizgiyle tasarlanan balkon demirleri ve taş kaplamalı şömine bacaları sayılabilir.

Yapıların cephedeki sadeliği giriş mekânında da devam eder. Fakat giriş mekânının cephelere göre daha zengin mimari detayları barındırdığını eklemek gerekir. İş Bankası Evleri’nde girişler ön cepheden yaklaşık 3 metre yan cepheden yaklaşık 1 metre kadar içeri çekilerek tanımlanmış ve girişin önünde saçak işlevi gören yarı açık bir mekân oluşturulmuştur. Bu yarı açık mekânda en dikkat çeken mimari eleman içeri çekilen girişin etrafını saran havuzdur. İç mekânla dış mekân arasında bir eşik-elemanı olan bu havuz girişin tanımını kuvvetlendirmekte ve giriş duygusunu arttırmaktadır. Giriş mekânında yer alan havuzun içinden tamamı cam olan, sadece yerden 60.cm yüksekliğinde kalın metal bir bantla bölünen, bir doğrama

Resim 4 Yapının girişi ve şu an kumla doldurulmuş olan havuzları

Resim 5 Yapının posta kutuları

Resim 6 Galeri boşluğu ve tepe-penceresi

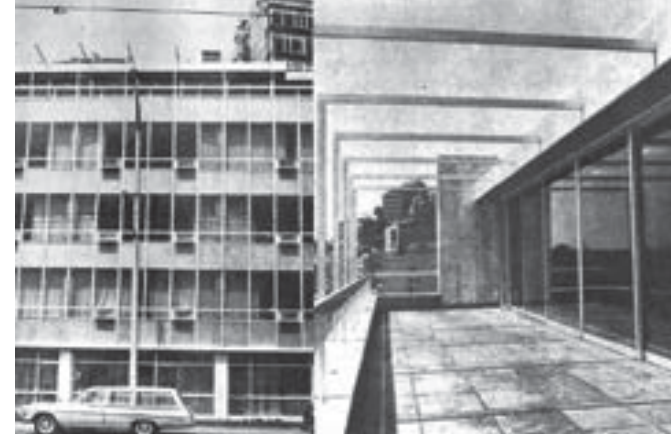
Resim 7 Galeri boşluğundaki metal profiller

yükselir. Şeffaf giriş, apartmanın iç mekânını, özellikle de Lemi Varnalı tarafından tasarlanan posta kutularının yer aldığı antreyi dışarıdan, hatta sokaktan bile, görünür kılar.

İş Bankası evlerini diğer apartmanlardan ayıran en belirgin özellik belki de geniş apartman iç mekânıdır. Posta kutularının yer aldığı antre geçildikten sonra bizleri içinden merdivenin yükseldiği ve tüm kat hollerini birbirine bağlayan 570cm x 335cm büyüklüğünde bir galeri boşluğu karşılar . Her biri yaklaşık 90 metrekare olan daireleriyle kıyaslandığında İş Bankası Evleri'nin kat hollerinde bulunan bu galeri boşluğunun fazlasıyla büyük olduğu söylenebilir. Apartmanın ortak mekânlarını özel mekânları kadar değerli kılan⁸ bu galeri boşluğunun tepesinde galeri boşluğuyla aynı büyüklükte bir çatı-penceresi vardır. Çatı penceresiyle, genelde diğer yapılarda neredeyse tamamen karanlık olan kat holleri gün boyunca gün ışığıyla aydınlık hale gelir.

Galeri boşluğunun apartmanın katları arasında sağladığı hacimsel ve görsel ilişki galeri boşluğunun etrafını saran düşey metal profillerle daha da kuvvetlenir. 2.5cmx4cm kesitindeki, yaklaşık 80cm arayla dizilen ve apartmanın ahşap korkuluklarının üzerine sabitlendiği bu düşey elemanların bir benzerini Lemi Varnalı'nın İş Bankası Genel Müdürlük Kabataş Hizmet Binası'nın dış cephesinde de görmek mümkündür. İş Bankası Evleri'ne benzer şekilde Kabataş Hizmet Binasında da bu elemanlar düşeyde yapının bütünlüğünü kuran ve katları birbirine bağlayan mimari elemanlardır.⁹

İş Bankası Evleri'nin merdivenleri, galeri boşluğu ve düşey metal profillerle katlar arasında sağlanan görsel ve hacimsel ilişkiyi fiziksel olarak destekler. U-tipindeki iki kollu orta sahanlıklı düz merdivenin bir kolu galeri boşluğuna bakarken diğer kolu duvar tarafındadır. Fakat merdiven duvardan 15cm kadar koparılmış ve kendi kendini taşıyacak şekilde tasarlanmıştır. Merdivenin duvarla arasında kalan boşluk sayesinde hem merdivenin galeri boşluğunun içinden yükselişi güçlendirilmiş, hem de çatıdaki tepe penceresinden daha elverişli bir şekilde yararlanılmıştır. Duvardan koparılan merdivenin her bir kolunu bir omurga kirişi taşır. Ve, yapının en güzel mimari detaylardan biri bu omurga kirişlerinde görülür: Lemi Varnalı sahanlıkta buluşan (biri alt kattan gelen, biri üst kattan gelen) iki omurga kirişinin arasında, sahanlığın duvarla buluştuğu yerde, yaklaşık 5 cm'lik bir boşaltma yapmıştır. Sadece merdivene bakıldığında bu boşaltmanın (tıpkı merdivenin bir kolunun duvarla olan ilişkisine benzer şekilde) merdiveni duvardan koparma isteğinden kaynaklandığı söylenebilir. Bu kısmen de doğrudur. Fakat Lemi Varnalı'nın İş Bankası Evleri için tasarladığı aydınlatma elemanına bakıldığında merdivendeki bu detay daha da nitelikli hale gelir. Sahanlıkta dururken yaklaşık 2 metre yüksekliğinde bulunan ve binanın genel mimari diliyle uyumlu olan aydınlatma elemanı iki yönlü

Resim 8 İş Bankası Kabataş Hizmet Binası ve metal profilleri

Resim 9 Yapının merdivenleri

Resim 10 Aydınlatma elemanları

ışık verecek şekilde tasarlanmıştır. Siyah metal taşıyıcı üzerine beyaz plexi-glass malzemeden yapılmış olan aydınlatma elemanı hem bulunduğu sahanlığı aydınlatır, hem de iki omurga arasındaki boşluktan sızarak bir üst kattaki sahanlığın yüzeyinde gizli-hafif bir ışık oluşturur. Yapının kat hollerinde bulunan uzun ahşap aydınlatmalar sahanlıkta bulunan aydınlatma elemanları kadar özgün bir tasarıma sahip olmasalar da binanın genel mimari diliyle uyumludur.

Yukarıda sözü geçen mimari özellikleriyle Lemi Varnalı tarafından tasarlanan İş Bankası Evleri Ankara'daki önemli sivil mimarlık örneklerinden biridir. Gerek tasarlandığı dönemin özelliklerini sunması, gerek yapıldığı yılların konut politikası hakkında bilgi vermesi, gerek barındırdığı özgün tasarım yaklaşımı, gerekse sahip olduğu mimari detaylar bakımından İş Bankası Evleri tüm 'çıplaklığı' ve 'korunmasızlığına' rağmen sahip çıkılması ve korunması gereken mimari bir mirastır.

DİPNOTLAR

1.) Bu yazı Doç.Dr. Nuray Bayraktar'ın yürütücü, Doç.Dr. Bülent Batuman, Dr. Umut Şumnu ve Tezcan Karakuş Candan'ın araştırmacı, Ece Akay, Elif Selena Ayhan, Yeşim Uysal ve Aslı Tuncer'in bursiyer olarak görev aldığı Ankara'da 1930-1980 Yılları Arasında Sivil Mimari Kültür Mirası: Araştırma Belgeleme, ve Koruma Ölçütleri Geliştirme adlı Tübitak projesi kapsamında yapılan araştırmalar ve elde edilen veriler sonucunda yazılmıştır.

2.) Ayhan, Ece. 1982. Çok Eski Adıyladır. İstanbul: Adam Yayıncılık

3.) Ayhan , Ece. 1993. Şiirin Bir Altın Çağı. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.

4.) Burada iktidar ve istisna terimleri, ve bu terimler arasındaki ilişki, Carl Schmitt'in Siyasal Kavramı adlı kitabına gönderme yaparak kullanılmıştır. Daha fazla bilgi için: Schmitt, Carl. 2005 [1932]. Siyasal Kavramı. İstanbul: Metis Yayınları

5.) Örneğin Mimar Kemalettin'in Vakıf Apartmanları, Seyfi Arkan'ın Florya Köşü veya Makbule Atadan villası (Camlı Köşk), Sedat Hakkı Ağaoğlu evi, Paul Bonatz'ın Saraçoğlu mahallesi, Emin Onat'ın And evi, gibi sivil mimarlık örneklerinin ne kadar sivil olduğu tartışmalıdır. Bu yapılar tarih-yazımı tarafından egemen söylemin içerisine yerleştirilerek bir anlamda 'kamulaştırılmıştır'.

6.) Varnalı, Lemi. 1965. " Türkiye İş Bankası A.Ş. Genel Müdürlük Kabataş Hizmet Binası" Arkitekt 02(319): 59-62.

7.) İhap Hulusi Görey'in tasarladığı İş Bankası afişleri Cumhuriyeti Afişleyen Adam adlı yayından alınmıştır. Daha fazla bilgi için Merter, Ender. 2008. Cumhuriyeti Afişleyen Adam: İhap Hulusi Görey 110 Yaşında. İstanbul: Literatür.

8.) Apartmanın genel mekânlarının özel mekânlar kadar değerli olduğu durumlar bu yapıya özgü değildir; izi dönemin diğer yapılarında da (örneğin 96'lar apartmanı, Cinnah 19, Hayat Apartmanı, İller Bankası Blokları, v.b) sürülebilir. Aslında bu durumun 1970'lerin liberal siyasetlerine ve bu siyasi yapının yansıması olan Bireyci(Individualism) düzene geçmeden önce 60'ların dünyasında egemen olan Toplumcu (Communitarianism) düzenin mimari bir tercümesi olduğu söylenebilir.

9.) İş Bankası Kabataş Hizmet Binasına ait fotoğraflar için bkz: Varnalı, Lemi. 1965. " Türkiye İş Bankası A.Ş. Genel Müdürlük Kabataş Hizmet Binası" Arkitekt 02(319): 59-62.